

ВАЛЕНТИНА ВЗДУЛЬСЬКА

НЕЙМОВІРНІ ІСТОРІЇ ВЕЛИКОГО МІСТА

Видання для дітей молодшого і середнього шкільного віку

ІРІО

2024

УДК УДК 821.161-94(477)
В 41

Вздутьська, Валентина

В 41 Київ. Неймовірні історії великого міста / Валентина Вздутьська ; Худож. І. Литовка. – К.: «Агенція «ІРІО», 2024. – 128 с. : іл.

ISBN 978-617-7754-77-9

Головний герой цієї книжки – величне місто Київ. Він сам розповідає про своє народження, пригоди, які з ним ставалися, відомих людей, які в ньому жили, про райони, будівлі, пам'ятники, стінописи і ще багато-багато цікавинок, що їх зберегла столиця України. Це не посібник з історії міста, а змістовний і цікавий путівник, завдяки якому читачі значно розширять свій кругозір. Видання призначене для сімейного читання, а також для сторітایмів у школі, зокрема на уроках історії, краєзнавства, мистецтва тощо.

Для дітей молодшого і середнього шкільного віку.

УДК 821.161-94(477)

Всі права застережено.
Жодна частина цієї книжки не може бути відтворена в будь-якій формі без письмового дозволу власника авторських прав.

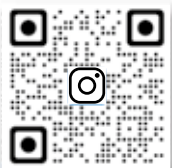
ISBN 978-617-7754-77-9

© Видавництво «Агенція «ІРІО», 2024

Зміст

Вступ	5
Розділ 1. Що було на початку	7
Розділ 2. Серце Києва	15
Розділ 3. Цікаві будинки	35
Розділ 4. Київські парки та інші дивовижні місця	51
Розділ 5. Мої чарівники та чарівниці	69
Розділ 6. Райони Києва	87
Розділ 7. Символи Києва	101
Розділ 8. Маршрути	117
Завершальна частина	126

Ми дуже вдячні!

Ця книжка ніколи б не побачила світ, якби її не написала дитяча письменниця **Валентина Вздульська**.

Видання не було б таким змістовним, якби закохана в Київ блогерка **Юлія Бенцлер** не дібрала найцікавіші факти про наше місто.

А без провідниць в історію Києва – **Людмили Мороз** і **Діани Попової** – інформація в книзі не була б такою достовірною.

Без крутих ілюстрацій **Ірини Литовки** та дизайну мегаталановитої **Надії Абраменкової** не вийшло б такої цілісної та гармонійної книжки.

Працівниці й працівники видавництва ІРІО подарували цій книжці частку своєї душі. Це видання неможливо не любити, бо ж «Як тебе не любити, Києве мій?» Пам'ятаєш пісню?

Це видання зачарує кожного читача. Ми впевнені в цьому, адже в нього вкладено так багато любові та знань! Прочитай і переконайся.

І ще прохання: залиши свій відгук, перейшовши за цим посиланням.

Вступ

Вітаю тебе, мій дорогий друже чи дорога подруго!
Який же я радий з тобою поспілкуватися!

Ти любиш слухати історії? Історії не прості, ясна річ,
а таємничі? Історії, завдяки яким ти можеш потрапити в далеке ми-
нуле, в інші епохи, «побачити» знаменитих людей, які жили задов-
го до твого народження? Історії, від яких завмирає серце, такі вони
цікаві!

Умоцуйся зручно, бо саме такі історії я й хочу тобі розповісти.

Ти почуєш про прадавніх страховиськ, первісних людей і великих кня-
зів, дізнаєшся про дивовижні скарби, видатні відкриття та мистець-
кі шедеври. А ще довідаєшся про неймовірних людей: хоробрих, та-
лановитих, щедрих, трохи ексцентричних, відчайдушних і геть точно
неповторних. І знаєш, що?

Це будуть історії з мого життя, а воно в мене дуже довге і сповнене
всіляких пригод. Адже я не хто-небудь, а сам Київ.

Так, той самий Київ, столиця України! І я хочу повірити
тобі історію свого життя.

Що було на початку

Розділ 1

Монстри у воді й на суходолі

У непам'ятні часи, коли нас із тобою ще й на світі не було, моїми просторами плавали морські страховиська. Вони були більші за китів і страшніші за акул.

Йой, не віриш? То слухай!

У Мезозойську еру, що настала 252 мільйони років тому, царями землі поступово ставали динозаври – довгошиї бронтозаври, рогаті трицератопси, хижі тиранозаври... Усілякі страховидла блукали стародавніми материками й полювали на менших за себе звірів.

Найбільше динозаврів жило в Крейдовий, останній період Мезозою. Невже вони тупотіли майбутнім Хрещатиком, думаєш ти?

Не зовсім так.

Річ у тім, що саме в період Крейди переважну частину України вкривало тепле море. У ньому плавали, зокрема, мозазаври. Вони нагадували китів із головою крокодила й могли досягати 18 метрів у довжину!

Іншими морськими хижаками давнини були іхтіозаври та плезіозаври – теж небезінтресні тварини. У морі на території України плавало багато різної дивовижі!

ОТАКОЇ

Знаєш легенди про чудовисько озера Лох-Несс у Шотландії? Його малюють схожим на плезіозавра.

От, наприклад, базилозавр. Цей древній «кит» величезного розміру жив на Землі близько 35 мільйонів років тому. Він виростав до 21 метра завдовжки. Це був найбільший морський хижак свого часу, що полював навіть на інших китів. Рештки базилозавра знайшли на моїй околиці. Як гадаєш, ми можемо вважати цього гіганта одним із перших киян?

Коли моя територія нарешті стала суходолом, тут оселилися прецікаві ссавці. Серед них були мамонти, шерстисті носороги, печерні ведмеді, росомахи, гієни та навіть леви! Усе це теж мої прадавні жителі.

На цих тварин полювали перші люди, які мандрували моїми землями. Б'юсь об заклад, тобі цікаво, хто це був?

Слухай далі, і я розповім!

АГОВ! ТУТ ПІДКАЗКА:

кістяки деяких прадавніх (і дуже-дуже великих) тварин ти можеш побачити в Національному науково-природничому музеї на вул. Богдана Хмельницького, 15.

Перші «кияни»

Запитай будь-якого археолога, і він розповість, що перші люди селилися біля води. І це не дивно! Забери в людей воду – тут їм і амінь.

Мої неозорі простори з багатими на рибу річками й густими лісами, щедрими на дичину, привабили первісних людей іще 19–20 тисяч років тому.

Знайди на електронній мапі відтинок вулиці Кирилівської, № 59–65. Нині у цій місцині Подолу купчаться будиночки, а за ними височіють порослі деревами кручі. Саме під захистом цих пагорбів, неподалік Дніпра, влаштовували свої тимчасові житла перші мисливці-збирачі, які прийшли на мою територію.

Цю стоянку називають Кирилівською. Археологи порахували, що первісні люди, які тут зупинялися, полювали аж 67 мамонтів. А ще ж були й ведмеді, вовки, гієни, леви... Ото апетит!

Добуте м'ясо мисливці смажили на вогні та відразу ж і наминали, адже холодильників тоді ще не було. Шкури й кістки використовували в господарстві, бо магазинів із різним крамом теж не було. Проте вже тоді ці люди творили мистецтво. Вони вирізьблювали на бивнях мамонта нічогенькі як на той час візерунки.

ДО РЕЧІ

У Національному музеї історії України ти можеш побачити макет Кирилівської стоянки. Вийшло дуже схоже на оригінал.

На моїх просторах є багато інших місцин, де жили прадавні люди. Їх годі перелічити.

Себе я вважаю гарним і зручним містом, а земля моя надзвичайно щедра. Тож геть не дивуюся, що ви, люди, жили на моїй території майже завжди.

Але коли ж тоді я з'явився на світ? Коли міста стають містами й перестають бути чимось іще? Як гадаєш?

Може, тоді, коли виростають до певного розміру? Або ж коли у них з'являється якийсь документ, як свідоцтво про народження у дитини?

А от і ні! У випадку з містами працюють трохи інші закони.

Зараз я все поясню!

Хто насправді заснував Київ

Для вас, людей, моя поява – це справжня детективна історія! І то дуже заплутана!

Відразу уявляю, як в одній кімнаті зібралися найвидатніші детективи світу. Вони галай-кають і висувають різні версії, шукають «алібі» та обґрунтовують «підозри»...

– Погляньмо на набережну Дніпра неподалік від однойменної станції метро, – кажуть одні. – Тут у Наводницькому парку стоїть пам'ятник засновникам міста, братам Кію, Щеку, Хориву та їхній сестрі на ім'я Либідь. Згідно з «Повістю временних літ», це саме вони заснували Київ. Але коли це могло статися, ми не знаємо: точної дати літописець не вказує.

– Як детективи, ми дуже любимо слухати сімейні таємниці, – скептично мружаться інші. – Але мусимо визнати, розповіді про братів і сестру такі суперечливі, що можуть виявитися просто красивою легендою...

– Постривайте, але ж 1982 року Україна бучно святкувала 1500-ліття Києва! Звідки ж узялася ця дата?

НЕ ПРОГ'АВ

Ще один пам'ятник засновникам міста стоїть на майдані Незалежності. Але мені найбільше подобається третій, на Поштовій площі, що зображає Кия, Щека, Хорива і Либідь у вигляді голісіньких гітлахів.

– Гм-м, тодішня радянська влада дуже хотіла відсвяткувати особливий ювілей міста й навіть подала заявку до ЮНЕСКО, в якій стверджувала, що Києву 2000 років! Проте міжнародні фахівці з цим не погодились. «Сторгувалися» на 1500, хоча й ця дата не має серйозного наукового підґрунтя...

– Ми вже вивчили деякі наукові документи, – перебивають треті, – і дійшли висновку, що версій стосовно заснування Києва дуже багато! Хтось стверджує, що його заснували легендарні брати із сестрою, хтось каже, що це були сармати, інші – що племена хозар, аварів або навіть гуни чи готи! Треба лише застосувати дедукцію і визначити найбільш вірогідну гіпотезу з усіх.

– Стривайте! – вигукує хтось. – Почнімо з головного! Як узагалі визначають час появи міста?!

– У європейській традиції, – зауважують найобізнаніші, – датою заснування міста вважається перша писемна згадка про нього, навіть якщо доти там стояв цілий мегаполіс. А що стосується Києва, то відомі нам згадки припадають на IX століття!

– Однак є й інший підхід! Можна рахувати від часу, коли на території, про яку йде мова, безперервно живуть люди. А на території сучасного Києва люди хоч і з'явилися ще 20 тисяч років тому, але постійно вони там не проживали, аж доки на Подолі не виникла факторія варягів, тобто вікінгів.

– То скільки ж Києву років?!

– Ми, детективи, завжди намагаємось відтворити повну картину подій, як ніхто інший, – зводить догори пальця головний детектив. – Але коли мова заходить про сиву давнину, це зробити напрочуд важко... Суперечки про вік Києва триватимуть іще довго...

І тут, мій дорогий друже чи моя дорога подруго, ти подумаєш: а чом би це Києву самому не розповісти, скільки йому років? І не повідомити, хто ж його заснував насправді?

А річ у тім, мої друзі, що перші роки мого життя точнісінько такі, як і в людей. Хіба ж діти пам'ятають, як були немовлятами? А тим паче, як вони з'явилися на світ?

Отож-бо й воно! Я теж нічогосінько про це не пам'ятаю!

Спробувати розгадати цю таємницю я пропоную всім, хто любить історію, археологію та загадки минулого. Мені теж дуже кортить про все дізнатися.

Натомість я досить добре пам'ятаю, як поступово обертався на могутнє європейське місто, а моє серце билось все потужніше й потужніше... Як у справжнього принца вікінгів.

